

Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi - Journal of Social Sciences
Cilt/Volume: 2007-2 Sayı/Issue: 15

AİBÜ EĞİTİM FAKÜLTESİNDE ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI DERSİ ALAN 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN SES SAĞLIĞI VE KORUNMASINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Nilgün Sazak*

ÖZET

Öğretmenlik Uygulaması dersi Eğitim Fakültesi 4. sınıf öğrencilerini öğretmenlik mesleğine hazırlayan bir derstir. Bu derste; bilgi aktarımının yanı sıra iletişim aracı olarak kullanılan ses de ön plana çıkar. Öğretmen adayları konuşma yoluyla, seslerini kullanarak bilgilerini öğrencilere aktarırlar. Ses sağlığı konusu burada önem kazanmaktadır. Uzun süreli ses kullanımı için, ses sağlığı ve korunmasına dikkat etmek gerekmektedir. Bu çalışma, Eğitim Fakültelerinde Öğretmenlik Uygulaması dersi alan öğrencilerin, ses sağlığı ve korunmasına ilişkin görüşlerini incelemek için yapılmıştır. Verilerin analizinde yüzde, frekans ve t testi kullanılmıştır. Cinsiyet değişkenine göre erkek öğrencilerin seslerinin bayan öğrencilere göre daha fazla yorulduğu ve bozulduğu belirlenmiştir. Okul Öncesi Öğretmenliği ABD'nde okuyan öğrencilerin, ses kullanımında, diğer ABD'lerine göre daha çok zorlandığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ses sağlığı, Sesin korunması.

Opinions of 4th Grade Students on Applied Teaching Lecture in the AIBU Faculty of Education About Sound Health and Protection

ABSTRACT

Applied Teaching lecture is a lecture which prepares 4th grade Faculty of Education students to the teaching profession. In this lecture, voice that is used as communication tool also sticks out right along with information transfer. Teacher candidates transfer their knowledge to students by using their voices by way of speech. Voice health becomes important at this point. It is necessary to be careful about voice health and protection for long duration voice usage. This study was realized to investigate Applied Teaching students' opinions related with sound health and protection. Percentage, frequency and t test were used in data analysis. It was determined that male students got tired much more and their voices went worse than female students according to gender variable. It was determined that students at Major Science Division of Pre-School Teaching were forced themselves more than students at other major science divisions in voice usage.

Keywords: Voice Health, Protection of Voice

* Yrd. Doç. Dr., Kocaeli Üniv. Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğt. Böl., nilsazak@yahoo.com

GİRİŞ

Birey ve toplum için vazgeçilmez bir unsur olan eğitim, içinde bulunduğumuz 21. yy'da bilim ve kültürün gelecek kuşaklara aktarılmasında toplumsal değişim ve gelişim süreçlerinin gerçekleştirilmesinde önemli bir yer tutar.

“Türkiye’de cumhuriyet kurulduktan sonra öğretimin birliği yasasıyla tüm okullar devlete bağlandı. Milliyetçi, cumhuriyetçi, halkçı, devrimci, devletçi, laik, bilimi kendisine önder kabul eden, fikri, vicdani, irfanı hür, vatansever, özgürlükten ve bağımsızlıktan taviz vermeyen, dünyevi yaşamda karşılaşılan sorunları çözen, aklını ve bilimsel yöntemi kullanabilen insanları yetiştirmek eğitimin hedefi oldu” (Sönmez,2006,s.45).

Ertürk’e göre (1986,s.12) eğitim; “Bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme süreci” olarak tanımlanmaktadır.

“İnsanlığın doğuşundan itibaren var olan eğitim, canlı ve cansız çevre ile etkileşim yoluyla her ne kadar gerçekleşmekte ise de öğretici konumundaki bir öğretmen gözetiminde gerçekleştirilen eğitim daha kalıcı ve daha verimlidir. Öğretmenler, bilgi taşıyıcı ve aktarıcı değil, bilgi kaynaklarına giden yolları gösterici, kolaylaştırıcı birer eğitim lideri olmalıdır”. (<http://orgm.meb.gov.tr/Rehberlik>)

“Öğretmenlik, Devletin eğitim-öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleğidir. Öğretmenler bu görevlerini Türk Milli Eğitimi’nin amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak yerine getirmekle yükümlüdürler.” (Sönmez,2006,s.221)

Okullarda eğitim verme sorumluluğunu üstlenen öğretmenlerin de bu amaçlar doğrultusunda eğitimi büyük önem taşımaktaydı. Günümüze kadar geçen süre içinde öğretmen okulları, eğitim enstitüleri, köy enstitüleri, yüksek öğretmen okulları ve son olarak eğitim fakülteleri kurularak hizmet vermeye başladı.

Eğitim Fakültelerinde çeşitli uzmanlık alanlarında (okul öncesi öğretmenliği, sınıf öğretmenliği, sosyal bilgiler öğretmenliği, müzik öğretmenliği, resim öğretmenliği, vb.) eğitim alan öğretmenler Türkiye’nin her köşesine bilgilerini taşıyarak toplumun eğitimine katkı sağlamaktadır.

“Öğretmen, öğrenmeyi ilerletmek, geliştirmek ve desteklemek amacıyla öğrencinin çevresinde uygun eğitim durumları düzenlemekten sorumlu kişidir.” (Sönmez,2006,s.19)

“Öğretmenlik küçük bir mekanda, genç ve kalabalık bir grupla, her gün uzun süreli olarak beraber çalışmayı gerektirir (MacDonald,1991). Kalabalık sınıflar, konuların soyutluğu, fiziksel ortamların yetersizliği bu genç insanların her an derse odaklı olmalarını engelleyen faktörler olarak öne çıkar. Öğretmenliğin kuramsal bilgi tabanında yer alan; bu grupların gelişim özelliklerine ilişkin bilgiler, uygun sınıf yönetimi strateji ve teknikleri, etkili öğretim yöntemleri, destekleyici öğretim teknolojileri vb. birikimler öğretmen tarafından kullanılarak grubun performansı en üst düzeyde tutulmaya çalışır. (Sönmez, 2006, s.283)

“Sınıf yönetimi, etkili bir eğitim ve iletişim örüntüsü gerçekleştirmek amacına dönük etkinlikleri tanımlar (Aydın, 1998:17) Öğretmen sınıfın ilişkili düzeninin kurulması ve düzeltilip geliştirilmesinde yol gösterici bir liderdir, sınıf ikliminin yaratıcısıdır. O, sınıftaki yaşamın her ögesini ve anını eğitsel amaçlar yönünde planlı biçimde kullanabilmeli, sınıf bir tiyatro, öğretmende yönetmen olmalıdır (Başar, 1994:62)”. <http://web.inonu.edu.tr/~hdemirtas/ogretmendav.htm>

“Öğretmenin her dersinin bir konusu vardır, öğretmenin bu konuyu uygun kanallar kullanarak öğrencinin en iyi anlayabileceği şekilde sunması gerekmektedir. Diğer bir ifadeyle öğretmen ile öğrenci arasında anlamların ortak olması sağlanmalıdır. Burada en büyük görev öğretmene düşmektedir, öğretmen öğrenciye sunacağı içeriği uygun kanallar kullanarak sunmalıdır. Bu kanallar öğretmenin etkili kullanabildiği sesi olabileceği gibi pek çok öğretim aracı olabilir”.(<http://www.geocities.com/~ahmetturk2006/makale/m7.htm>)

Öğretmenlerin sınıf yönetimi konusunda etkili olabilmesi için bilgisinin yanı sıra iletişim aracı olarak kullandığı sesi de çok büyük önem taşımaktadır. Ses sağlığı bozulmuş olan bir öğretmen bilgisi ve teknolojik imkanları ne kadar fazla olursa olsun, onu öğrenciye aktarmakta zorluk çeker.

“Öğretmenin sınıf içi iletişimde kullandığı en etkili iletişim aracı sesidir... Konuştuğumuz dil sözlü iletişimin temel ögesidir. Konuşurken, dinlerken, düşünürken, yazarken, görsel iletleri anlamlandırırken, her birey kendi ana dilini veya herhangi bir dili kullanır.” (Celep,2002)

Etkili öğretmen davranışları ile ilgili olarak uygulamalı bir yaklaşımı benimseyen Fontana'nın etkili sınıf yöneticileri olacak öğretmenlere uygulamaları gereken 10 temel kuralının arasında öğretmenin sesini etkili bir biçimde kullanması da yer almaktadır. “Ses, öğretmenin sınıfla olan etkileşiminde en önemli öğedir. Sesini etkili kullanan bir öğretmenin öğrencinin dikkatini toplamada, sesini etkili kullanamayan bir öğretmene nazaran daha avantajlıdır”. (Terzi, 2002,s.2)

“Birçok öğretmen öğrencilere bir şeyi öğretmekten hoşlandıkları için öğretmenlik mesleğini seçmesine rağmen, araştırmalar öğretmenliğe yeni başlayan öğretmenlerin çoğunlukla öğrencileri kontrol etmede güçlüklerle karşılaştıklarını ortaya koymaktadır. Öğretmenin sınıf yönetiminde başarılı olabilmesi ve öğretimi etkili biçimde gerçekleştirebilmesi için, sınıf içi iletişimlerinin niteliği önem taşımaktadır. Öğretmenlerin sınıf içinde öğrencilerin psikolojik ve akademik beklentilerini dikkate alması ve o doğrultuda bir iletişim geliştirilmesi öğretmenler için bir sorun niteliği taşımaktadır (Celep, 2002). Çünkü öğretmenler sınıfa girdiklerinde gürültü yapan ve dersi dinlemeyen öğrencilerle uğraşmak yerine hemen derse başlamak isterler. Ama yine de zamanlarının büyük bir bölümünü disiplin sorunlarıyla geçirirler. (Gordon, 1993)”. (Porgalı, http://egitirim.inonu.edu.tr/ozlem_etikili_iletisim.htm)

Öğretmenlik mesleğinin son provası olan Öğretmenlik Uygulaması dersi; öğretmen adayını mesleğe ve hayata hazırlayan çok önemli bir derstir. Sınıf

yönetimi konusunda kendi deneyimlerini oluşturdukları bu ortam, öğretmen adayının sesini de etkili bir şekilde kullanmasını gerektirir. Haftanın sadece bir günü yapılan bu uygulama dersi süresince, aslında ses sağlığı ve korunması konusunda fazlaca zorlanmayan aday, öğretmenlik hayatında sesin önemini kavrayacaktır.

Çınar'ın öğrencileriyle beraber yaptığı "Öğretmenlere Göre Öğretmenlerin Sorunları" konulu araştırmada öğretmenlerin yaşadıkları sağlık sorunları da yer almaktadır.

" Öğretmenlik mesleğin icraatından kaynaklanan, genellikle mesleki hastalıklar olarak bilinen sorunlar var. Bunlar tebeşir tozundan kaynaklanan akciğer hastalıkları, uzun süre ayakta kalmaya bağlı varis gibi damar hastalıkları, sürekli sesini kullanmaktan bağırılmaktan faranjit gibi üst solunum yolu rahatsızlıkları ve sinirsel rahatsızlıklar (kalabalık sınıflar, sınıf öğretmenleri için birleştirilmiş sınıflar, zamanla çocuksu davranışlar) gibi normal yaşamlarını etkileyebilecek durumlar ortaya çıkmaktadır". (http://web.inonu.edu.tr/~ikram/OGRETMEN_SORUNLARI.htm)

"Tüm meslek grupları için güzel konuşma önemlidir. Öğretmenlik mesleğinde ise, sesle uzun yıllar kalabalık sınıflara hitap etmek gerekeceğinden, ses eğitimi daha bir önem kazanır. Buradan yola çıkarak diyebiliriz ki, öğretmen adayları ileride ses kaybına uğramamaları için, ses eğitimi ve sesin korunması konusunda bilgilendirilmelidirler" (Töreyn,1992) .

"...İlköğretimden başlayarak başta sınıf öğretmenleri ve müzik öğretmenlerinin bu konuya yeterince önem vermesi gerekir. Hem kendi seslerini doğru, güzel ve etkili kullanmaya, kullanılan dilin sözcüklerinin açık ve anlaşılır olmasına, hem de çocukların seslerini kullanırken doğru alışkanlıklar kazanmalarına özen gösterilmelidir. Böylece gelecekte sesini profesyonel olarak kullanacak, mesleklerinde kariyer yapması gereken bireyler (öğretmen, opera ve tiyatro sanatçısı, avukat, hatip vb.) engellenmemiş olacaktır (Yiğit,2004).

"Profesyonel iş hayatında yoğun olarak sesini kullanan öğretmenlerde; ses kısıklığı, ses tellerinde şişme (ödem), nodül ve polip gibi hastalıklara sıkça rastlanmaktadır. Sigara kullanımı, kronik üst solunum yolları enfeksiyonu ve reflü hastalığı, ses kısıklığı sorununu ön plana çıkaran etkenleri oluşturmaktadır. Ortamda tebeşir tozu gibi boğaz ve ses tellerini irite edecek faktörlerin bulunması da sorunları artırmaktadır. Özellikle yüksek tonda uzun süreli konuşmaların yapılması, ses tellerinde şişmeye (ödem) ve küçük kanamalara yol açmaktadır. İlerleyen durumlarda ise ses tellerinde nodül veya polip gibi iyi huylu ancak sürekli ses kısıklığına yol açabilecek rahatsızlıklarla karşılaşmak mümkün olmaktadır. Ses hastalıklarına karşı koruyucu önlemler alınabilmektedir. Bir kısmında cerrahi müdahalenin gerekebileceği bu tür hastalıklarla karşılaşmamak için ses kullanımına dikkat edilmeli, uzun süreli konuşmaların yapıldığı durumlarda zaman zaman konuşmaya kısa aralar verilerek su içilmelidir. Tüm diğer sağlık problemleri gibi bu tür

rahatsızlıklardan korunmak için sigaradan mutlaka uzak durulmalıdır. Bir haftayı aşan ses kısıklıklarında ise bir KBB uzmanına başvurarak sorun ortaya konmalı ve tedavi edilmelidir.” (<http://hedbasyrt.sitemynet.com>)

Problem Cümlesi:

AİBÜ Eğitim Fakültesi'nde Öğretmenlik Uygulaması dersi alan 4. sınıf öğrencilerinin ses sağlığı ve korunmasına ilişkin görüşleri nelerdir?

Araştırmanın Amacı:

Bu araştırma, Eğitim Fakültesi 4. sınıf öğrencilerinin ses sağlığı ve korunmasına ilişkin görüşlerini öğrenmek için yapılmıştır. Öğretmenlik Uygulaması dersini alan 4. sınıf öğrencilerinin ses sağlıkları ile ilgili bir sorunu olup olmadığını inceleyip, var olan durumu betimlemek, elde edilen veriler ışığında öğretmen adaylarının ses sağlıklarını korumaya yönelik çözüm önerilerinde bulunmak amaçlanmıştır. Bu amaca ulaşmak için aşağıdaki sorulara yanıt aranacaktır.

Öğretmenlik Uygulaması dersi alan öğretmen adayları;

1. Cinsiyet değişkenine göre sınıf yönetimi konusunda sesi etkili görüyorlar mı?
2. Cinsiyet değişkenine göre ses sağlıklarını korumak için ne gibi önlemler alıyorlar?
3. Cinsiyet değişkenine göre ses sağlıklarını olumsuz yönde etkileyen bir hastalık geçirdiler mi?
4. Cinsiyet değişkenine göre öğrenim hayatlarında seslerini korumak ve doğru kullanmak için bir eğitim aldılar mı?
5. Öğretmenlerin geçirdikleri ses hastalıkları ile ses kullanımları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
6. Öğretmenlerin cinsiyetleri ile ses kullanımları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
7. Öğretmen adaylarının bölümleri ile ses kullanımları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
8. Öğretmen adaylarının ses sağlıklarına dikkat etmeleri ile ses kullanımları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

Araştırmanın Önemi:

Bu araştırma, öğrencilik dönemi sona ermek üzere olan Eğitim Fakültesi 4. sınıf öğrencilerinin, bir öğretmen adayı olarak ses sağlığına bakış açılarını ve bir iletişim aracı olarak ses sağlığını korumaları gerekliliğine yaklaşımlarını öğrenmek açısından önemli görülmektedir.

YÖNTEM

Araştırma, tarama modelinde olup, varolan durumun betimlenmesi ve

incelenmesine yönelik “betimsel” bir çalışmadır.

Evren Örneklem:

Bu araştırmanın evrenini, 2004–2005 Eğitim-Öğretim Yılında AİBÜ Eğitim Fakültesi 4. Sınıf Öğrencileri oluşturmaktadır.

Örneklem grubunu oluşturmak için, 9 farklı Anabilim Dalı'nın 4. sınıfında okuyan, Öğretmenlik Uygulaması dersi alan, toplam 400 öğrenciye ulaşılmıştır. Öğrencilerin Anabilim Dallarına göre dağılımları aşağıda tabloda gösterilmektedir.

TABLO 1: Öğrencilerin Cinsiyet Değişkenine Göre Okudukları Anabilim Dallarına Göre Dağılımları

BÖLÜM	CINSİYET		TOPLAM
	Kız	Erkek	
Sınıf Öğretmenliği	63	70	133
Okul Öncesi Öğretmenliği	38	6	44
Fen Bilgisi Öğretmenliği	35	32	67
İlköğretim Matematik Öğretmenliği	17	18	35
Türkçe Öğretmenliği	13	15	28
Müzik Öğretmenliği	8	8	16
Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	6	18	24
Zihin Engelliler Öğretmenliği	5	16	21
Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	13	19	32
TOPLAM	198	202	400

Verilerin Toplanması:

Araştırma için gerekli veriler, Türkiye'deki bilgisayar iletişim ağında bulunan kütüphaneler, arşivler ile yine bilgisayar ortamından yararlanılarak yurtdışından sağlanabilecek yayınlar aracılığı ile toplanmıştır. Bunun için belgesel tarama tekniğinden yararlanılmıştır.

Ses sağlığı ve korunması ile ilgili öğrenci görüşlerine ulaşmak için araştırmacı tarafından hazırlanan ve 27 sorudan oluşan bir anket hazırlanmıştır. Elde edilen bulgulara geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılmış, Coronbach α güvenilirlik katsayısı (0.65) bulunmuştur.

Verilerin Çözümlemesi:

Eğitim Fakültesi 4. sınıf öğrencilerinin, ses sağlığı ve korunması ile ilgili görüşlerinden elde edilen verilere, t testi uygulanmış, cinsiyet değişkenine göre frekans ve yüzde değerleri alınıp sonuçlar tablo haline getirilmiştir.

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde; alt problemlere göre, AİBÜ Eğitim Fakültesi 4. sınıf öğrencilerinden anket yoluyla elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

TABLO 2: Cinsiyet Değişkenine Göre Öğretmen Adaylarının Sınıf Yönetimi Konusunda Sesin Etkililiği Hakkındaki Görüşleri

		Sınıf yönetimi konusunda ses etkili bir rol oynar.				TOPLAM
		Hemen Hiçbir Zaman	Bazen	Sık sık	Hemen Her Zaman	
CINSİYET	Kız	2	8	15	173	198
	Erkek	9	13	33	147	202
TOPLAM		11	21	48	320	400

Tablo 2 incelendiğinde, 400 öğretmen adayından 320'sinden alınan cevaplarla, sınıf yönetimi konusunda, sesin hemen her zaman etkili olduğu sonucuna varılmıştır.

TABLO 3: Cinsiyet Değişkenine Göre Öğretmen Adaylarının Seslerini Korumak İçin Aldıkları Önlemler

		Sesimi çok yormamaya dikkat ediyorum		Sigara kullanmıyorum		Havası kirli tozlu dumanlı ortamlardan uzak duruyorum		Çok soğuk ve çok sıcak içecekler ve yiyecekler kullanmamaya dikkat ediyorum		Toplam
		Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	
BAYAN	F	65	133	116	82	86	112	105	93	198
	%	16.3	33.3	29.0	20.5	21.5	28.0	26.3	23.3	49.5
ERKEK	F	72	130	99	103	95	107	92	110	202
	%	18.0	32.5	24.8	25.8	23.8	26.8	23.0	27.5	50.5
TOPLAM	F	137	263	215	185	181	219	197	203	400
	%	34.3	65.8	53.8	46.3	45.3	54.8	49.3	50.8	100.0

Tablo 3'e göre, bayan ve erkek öğretmen adaylarının seslerini korumak için özen göstermedikleri ortaya çıkmaktadır. Her iki cinsiyet grubunda da öğrencilerin %65.8 oranında seslerini yormamaya özen göstermedikleri ve %54.8 oranında da havası kirli tozlu dumanlı ortamlardan uzak durmadıkları belirlenmiştir. Öğrencilerin ders aralarında vakit geçirdikleri ortamların sigara dumanı olan, gürültülü ve tozlu yerler olması nedeniyle ses sağlıklarına özen gösteremedikleri düşünülmektedir. Erkek öğrencilerin sigara içme oranı bayanlara göre daha fazla olmakla birlikte, genel toplama bakıldığında öğrencilerin %53.8'inin sigara kullanmadığı belirlenmiştir. Yine erkek öğrencilerin bayan öğrencilere göre, çok soğuk ve çok sıcak içecekler ve yiyecekler kullanmamaya özen gösterdikleri de bulgular arasındadır.

TABLO 4: Cinsiyet Değişkenine Göre Öğretmen Adaylarının Geçirdikleri Hastalıklar

		Hastalık Geçirmedim		Faranjit		Toplam
		Evet	Hayır	Evet	Hayır	
BAYAN	F	167	31	26	172	198
	%	41.8%	7.8%	6.5%	43.0%	49.5%
ERKEK	F	186	16	10	192	202
	%	46.5%	4.0%	2.5%	48.0%	50.5%
TOPLAM	F	353	47	36	364	400
	%	88.3%	11.8%	9.0%	91.0%	100.0%

Tablo 4'te öğretmen adaylarının ses sağlığını olumsuz yönde etkileyecek bir hastalık geçirip geçirmediği sorusuna cevap aranmıştır. Sevindirici bir sonuç olarak, %88.3 oranında adayların sağlığında bir problem bulunmamaktadır. Yüzde olarak az da olsa öğretmenler için bir kabus olan ve ses sağlıklarını etkileyen faranjit rahatsızlığı geçiren öğrenciler de bulunmaktadır. Şu anda öğrenim hayatı içinde olan ve seslerini 5 gün boyunca bir öğretmen gibi kullanmak zorunda olmayan öğretmen adaylarının ses sağlıklarının da iyi olması, beklenen bir sonuç olmuştur.

TABLO 5: Cinsiyet Değişkenine Göre Öğretmen Adaylarının "Ses Sağlığını Koruma ve Kullanma" Konusundaki Eğitim Durumları

		Koruma Eğitimi		Kullanma Eğitimi		Toplam
		Evet	Hayır	Evet	Hayır	
BAYAN	F	9	189	27	171	198
	%	2.3%	47.3%	6.8%	42.8%	49.5%
ERKEK	F	7	195	16	186	202
	%	1.8%	48.8%	4.0%	46.5%	50.5%
TOPLAM	F	16	384	43	357	400
	%	4.0%	96.0%	10.8%	89.3%	100.0%

Tablo 5 incelendiğinde, her iki cinsiyet grubunun da ses sağlığını koruma ve kullanma konusunda herhangi bir eğitim almadıkları ortaya çıkmaktadır. Türkiye'de bulunan 52 Eğitim Fakültesi'ne "Ses sağlığı ve korunması" konularını içeren bir seçmeli dersleri olup olmadığı sorulmuş ve 20 fakülteden gelen cevaplara göre; Fakültelerin Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalları haricinde, 18 fakültede böyle bir dersin olmadığı, sadece 2'sinde Seçmeli Ders olarak Diksiyon dersinin varlığından söz edilmiştir. Diksiyon dersinde, güzel ve etkili konuşma becerilerinin kazandırılması için gerekli olan ses ve solunum eğitimi ile öğrenciler seslerini kullanma eğitimi almış olmaktadır. Ses sağlığını koruma eğitimi ise ancak bir ses eğitimcisinin yardımıyla olacağı için özellikle öğretmen yetiştiren okullara böyle bir dersin konulması gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

TABLO 6: Öğretmen Adaylarının Geçirdikleri Ses Hastalıkları İle Ses Kullanımları Arasındaki İlişkiyi Belirten t testi Tablosu

	N	\bar{X}	S	Sd	T	P
HASTALIK GEÇİRMEYEN	353	2,30	,29	398	2,36	,019
HASTALIK GEÇİREN	47	2,41	,34			

Araştırmada öğretmen adaylarının ses kullanmaları ile , ses sağlığını olumsuz yönde etkileyen bir hastalık geçirmeleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığını saptamak için t testi yapılmıştır. T testi sonuçları öğretmen adaylarının ses kullanımları ile seslerini olumsuz yönde etkileyen bir hastalık geçirmeleri arasında anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir[t(398)=2,36, p<.05].hastalık geçiren adaylar (\bar{X} =2,41), geçirmeyen adaylara (\bar{X} =2,30), göre seslerini kullanmakta daha fazla zorluk çekmektedirler.

TABLO 7: Öğretmen Adaylarının Cinsiyetleri İle Ses Kullanımları Arasındaki İlişkiyi Belirten t testi Tablosu

	N	\bar{X}	S	Sd	T	P
Bayan	198	2,35	,30	398	2,94	,003
Erkek	202	2,71	,29			

Araştırmada öğretmen adaylarının ses kullanımlarındaki rahatlıkları ile, cinsiyetleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığını saptamak için t testi yapılmıştır. T testi sonuçları aday öğretmenlerin ses kullanımları ile cinsiyet faktörü arasında anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir[t(398)=2,94, p<.05]. Erkek öğretmen adayları (\bar{X} =2,71), bayan adaylara göre (\bar{X} =2,35), göre seslerini kullanmakta daha fazla zorluk çekmektedirler.

TABLO 8: Öğretmen Adaylarının Bölümleri İle Ses Kullanımları Arasındaki İlişkiyi Belirten t testi Tablosu

	N	\bar{X}	S	Sd	T	P
Sınıf Öğretmenliği	133	2,29	,27	175	4,97	,000
Okul Öncesi Öğretmenliği	44	2,53	,29			

Araştırmada öğretmen adaylarının ses kullanmaları ile bölümleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığını saptamak için t testi yapılmıştır. T testi sonuçları öğretmen adaylarının ses kullanımları ile bölümleri arasında anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir [t(175)=4,97,p<.01]. Okul Öncesi Öğretmenliği'nde okuyan öğrenciler (\bar{X} =2,53), Sınıf Öğretmenliği'nde okuyan

öğrencilere ($\bar{X}=2,29$) göre ses kullanımında zorlukla karşılaşmaktadırlar.

TABLO 9: Öğretmen Adaylarının Bölümleri İle Ses Kullanımları Arasındaki İlişkiyi Belirten t testi Tablosu

	N	\bar{X}	S	Sd	T	P
Okul Öncesi Öğretmenliği	44	2,53	,29	109	3,97	,000
Fen Bilgisi Öğretmenliği	67	2,31	,28			

Araştırmada öğretmen adaylarının ses kullanımları ile bölümleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığını saptamak için t testi yapılmıştır. T testi sonuçları öğretmen adaylarının ses kullanımları ile bölümleri arasında anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir[t(109)=3,97, p<.01]. Okul Öncesi Öğretmenliği'nde okuyan öğrenciler ($\bar{X}=2,53$), Fen Bilgisi Öğretmenliği'nde okuyan öğrencilere ($\bar{X}=2,31$), göre seslerini kullanmakta daha fazla zorluk çekmektedirler. Okul Öncesi Öğretmenliği'nde okuyan öğrencilerin; İlköğretim Matematik Öğretmenliği[t(77)=4,02, p<.01], Türkçe Öğretmenliği[t(70)=4,02, p<.01], Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği[t(64)=4,03, p<.01], Zihin Engelliler Öğretmenliği[t(63)=3,51, p<.05], Sosyal Bilgiler Öğretmenliği [t(74)=3,64, p<.01] öğrencilerine göre benzer şekilde seslerini kullanmakta zorluk yaşadıkları ortaya çıkmaktadır.

TABLO 10: Öğretmen Adaylarının Ses Sağlıklarına Dikkat Etmeleri İle Ses Kullanımları Arasındaki İlişkiyi Belirten t testi Tablosu

	N	\bar{X}	S	Sd	T	P
Dikkat Ediyorum	42	2,18	,28	398	2,91	,004
Dikkat Etmiyorum	358	2,33	,30			

Araştırmada öğretmen adaylarının ses kullanımlarındaki rahatlıkları ile, ses sağlıklarına dikkat etmeleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığını saptamak için t testi yapılmış ve sonuçta anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir[t(398)=2,91, p<.05]. Ses sağlığına dikkat etmeyen öğretmen adayları ($\bar{X}=2,33$), ses sağlıklarına dikkat eden adaylara göre ($\bar{X}=2,18$), göre seslerini kullanmakta daha fazla zorluk çekmektedirler.

SONUÇ ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırma anketinden elde edilen bulgulara dayalı sonuçlar ve önerilere yer verilmiştir.

1. Bayan ve erkek öğretmen adaylarının seslerini korumak için özen göstermedikleri ortaya çıkmaktadır. Her iki cinsiyet grubunda da öğrencilerin %65.8 oranında seslerini yormamaya özen göstermedikleri

ve %54.8 oranında da havası kirli tozlu dumanlı ortamlardan uzak durmadıkları belirlenmiştir.

2. %88.3 oranında öğretmen adaylarının sağlığında bir problem bulunmamaktadır. Yüzde olarak az da olsa öğretmenler için bir kabus olan ve ses sağlıklarını etkileyen faranjit rahatsızlığı geçiren öğrenciler de bulunmaktadır.
3. Her iki cinsiyet grubunun da ses sağlığını koruma ve kullanma eğitimi almadıkları ortaya çıkmaktadır.
4. T testi sonuçları öğretmen adaylarının ses kullanımları ile seslerini olumsuz yönde etkileyen bir hastalık geçirmeleri arasında anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir [$t(398)=2,36$, $p<.05$]. hastalık geçiren adaylar ($\bar{X}=2,41$), geçirmeyen adaylara ($\bar{X}=2,30$), göre seslerini kullanmakta daha fazla zorluk çekmektedirler.
5. Öğretmen adaylarının ses kullanımları ile cinsiyet faktörü arasında anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir [$t(398)=2,94$, $p<.05$]. Erkek öğretmen adayları ($\bar{X}=2,71$), bayan adaylara göre ($\bar{X}=2,35$), göre seslerini kullanmakta daha fazla zorluk çekmektedirler.
6. Okul Öncesi Öğretmenliği'nde okuyan öğrenciler, diğer öğretmenlik bölümlerinde okuyan öğrencilere göre ses kullanımında zorlukla karşılaşmaktadırlar.
7. Ses sağlığına dikkat etmeyen öğretmen adayları, ses sağlıklarına dikkat eden adaylara göre, göre seslerini kullanmakta daha fazla zorluk çekmektedirler.

Araştırma sonucunda elde edilen veriler ışığında aşağıdaki önerilere yer verilmiştir;

1. Eğitim Fakültelerinde, ders programına ses sağlığı ve korunmasını konu alan bir ders konulması, öğretmenlik mesleğinde uzun süre hizmet verecek öğretmen adaylarını bilinçlendirmek ve ses sağlıklarını uzun süre korumak için önemli görülmektedir.
2. KBB uzmanlarından yardım alınarak, öğretmen adaylarının bilinçlendirilmesi için konferans, seminer ve paneller düzenlenmelidir.

KAYNAKÇA

1. Celep, Cevat. Sınıf Yönetimi Ve Disiplin, Ankara: Anı Yayıncılık, Yenilenmiş 2. baskı, 2002.
2. Çınar, İkrâm. Öğretmenlere Göre Öğretmen Sorunları -araştırmanın açıklayıcı künyesi sitede bulunmamaktadır- (http://web.inonu.edu.tr/~ikram/OGRETMEN_SORUNLARI.htm (erişim: mayıs,2005))
3. Demirtaş, Hasan. Sınıf İçinde Öğretmen Davranışları, <http://web.inonu.edu.tr/~hdemirtas/ogretmendav.htm> (erişim: Mayıs, 2005)
4. Ertürk, Selahattin. Eğitimde Program Geliştirme, Ankara: Yelkentepe Yayıncılık, 1986.
5. Porgalı, Özlem. Sınıftaki Sorunları Çözmede Kullanılan İletişim Yöntemi http://egitirim.inonu.edu.tr/ozlem_etikili_iletisim.htm (erişim: Haziran, 2005)
6. Sönmez, Veysel. Eğitim Bilimine Giriş, Ankara: Anı Yayıncılık, 2006.

7. Terzi, Ali Rıza. Sınıf Yönetimi Açısından Etkili Öğretmen Davranışları, Ankara: Milli Eğitim Dergisi Sayı 155-156 Yaz-Güz 2002.
8. Töreğin, A. Meral. Öğretmenlik Mesleğinde Ses Eğitiminin Gereği, Akademik Yorum, Nr.2, Kış/1992.
9. Yiğit, Nalan. Sesini Profesyonel Olarak Kullanan veya Kullanacak Olan Bireylerde Karşılaşılan Ses Sorunları ve Nedenleri, 1924-2004 Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu Basılı Kitabı, Isparta: SDÜ Basımevi, 2004.
10. <http://orgm.meb.gov.tr/Rehberlik> (erişim: Mayıs,2005)
11. <http://www.geocities.com/ahmetturk2006/makale/m7.htm>(erişim: Mayıs,2005)
12. <http://hedbasyrt.sitemynet.com>(erişim: Mayıs,2005)